

HÍDÉPÍTŐK - A KÖNYV HÍD, A KÖNYVTÁR ÖSSZEKÖT

Az **Informatikai és Könyvtári Szövetség**
és a **Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár**
könyvtárszakmai konferenciája

HÍDÉPÍTŐK – NEMZETKÖZI KITEKINTÉS

Kovácsné Koreny Ágnes
Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár

“To me, it feels like the library is a place with a heart. It’s a place that wants the best for me, and where I’m not a product or customer”

- Man, 39 years

A KÖNYVTÁRAK HATÁSA AZ EMBEREKRE

Cultural Value Survey Dánia, 2020

- ❑ országos reprezentatív felmérés
- ❑ 16-90 évesek
- ❑ 1.509 válaszoló

❑ Nézzünk a számok mögé!

❑ Milyen hatással vannak a könyvtárak az emberekre?*

* évente a dán lakosság több, mint 50%-a használja a közkönyvtári hálózatot

https://www.roskildebib.dk/sites/roskilde.ddbcms.dk/files/files/news/roskildebib_folkebibliotekets_betydning_for_borgerne_i_danmark_eng_final_0.pdf

A KÖZKÖNYVTÁR...

Menedék, rév

- Egy jól megérdemelt szünet helye.
- Ahol időt szakíthat magára és másokra.
- A jó közérzet, az elmélyülés és a pozitív érzelmek helye.
- Különböző használat: magányos elmélyülés vagy közösségben való jóllét.
- *A legerősebb hatás.*

Perspektíva az élethez

- Gondolkodásra, tanulásra, ismeretszerzésre és kritikai gondolkodásra ösztönöz.
- Többet ad, mint a közösségi média buborékvilága.
- Olyan tartalmakat is megmutat, amelyekkel egyébként nem találkozott volna az ember.

Közösség

- Segíti a közösségek építését és fenntartását.
  - Közvetlenül: találkozóhely
  - Közvetetten: közösségi tulajdon, a miénk
- **Megtanít közösségben, társadalomban, felelősségteljesen gondolkodni**
- Szabad és egyenlő esélyű hozzáférés
- **Közösségi programok**

Kreativitás

- **Inspirál és fejleszti a kreativitást.**
- **Új dolgok kipróbálására, új készségek elsajátítására ösztönöz.**
- *Ez a legritkábban említett hatás, van, akinél egyáltalán nem, másnál nagyon jellemző.*

SZOLGÁLTATÁSOK, AMELYEK HATÁSSAL BÍRNAK

Gyűjtemény

- Minden, amit ki lehet kölcsönözni a könyvtárból (fizikai & digitális).
- A leggyakrabban használt könyvtári szolgáltatás; különösen nagy hatással van a felhasználókra: új ismeretek és információk forrása.
- A jólét érzését keltik a felhasználókban.

Programok

- Minden, amiben az emberek részt vehetnek.
- Nagyon nagy hatás.
- Különösen fontosak az egyes ember különböző közösségekhez való viszonyában.
- Sokkal magasabbra értékelik, mint más könyvtári szolgáltatásokat.

Fizikai terek

- Változatos hatás.
- A koncentráció és az elmélyülés terei hozzájárulnak a jólét érzéséhez.
- Más terek a kreativitását és reflektálás képességét erősítik.
- Különleges hangulatot teremtenek.

Személyzet segítése

- Útmutatás és segítség a könyvtári alkalmazottaktól – bármely formában.
- Hatással van a felhasználók információ keresési szokásaira.
- Hozzájárul a jó közérzethez.
- Új motivációt is jelenthet.

IFLA-UNESCO Public Library Manifesto 2022

Freedom, prosperity and the development of society and of individuals are fundamental human values. They will only be attained through the ability of well-informed citizens to exercise their democratic rights and to play an active role in society. Constructive participation and the development of democracy depend on satisfactory education as well as on free and unlimited access to knowledge, thought, culture and information.

The public library, the local gateway to knowledge, provides a basic condition for lifelong learning, independent decision-making and cultural development of the individual and social groups. It underpins healthy knowledge societies through providing access to and enabling the creation and sharing of knowledge of all sorts, including scientific and local knowledge without commercial, technological or legal barriers.

In every nation, but especially in the developing world, libraries help ensure that the rights to education and participation in knowledge societies and in the cultural life of the community are accessible to as many people as possible.

This Manifesto proclaims UNESCO's belief in the public library as a living force for education, culture, inclusion and information, as an essential agent for sustainable development, and for individual fulfilment of peace and spiritual welfare through the minds of all individuals.

UNESCO therefore encourages national and local governments to support and actively engage in the development of public libraries.

The Public Library

The public library is the local centre of information, making all kinds of knowledge and information readily available to its users. It is an essential component of knowledge societies, continuously adapting to new means of communication to fulfil their mandate of providing universal access to and enabling meaningful use of information for all people. It provides publicly accessible space for the production of knowledge, sharing and exchange of information and culture, and promotion of civic engagement.

Libraries are creators of community, proactively reaching out to new audiences and using effective listening to support the design of services that meet local needs and contribute to improving quality of life. The public has trust in their library, and in return, it is the ambition of the public library to proactively keep their community informed and aware.

The services of the public library are provided on the basis of equality of access for all, regardless of age, ethnicity, gender, religion, nationality, language, social status, and any other characteristic. Specific services and materials must be provided for those users who cannot, for whatever reason, use the regular services and

IFLA-UNESCO közkönyvtári nyilatkozat 2022

A társadalom és az egyén szabadsága, jóléte és fejlődése alapvető emberi érték. Mindezek akkor érhetőek el, ha a jól tájékozott polgárok rendelkeznek azokkal a képességekkel, hogy demokratikus jogukat gyakorolják, illetve aktív szerepet játszanak a társadalomban. A konstruktív részvétel és a demokrácia fejlődése függ a megfelelő oktatástól, csakhogy mint a tudáshoz, a gondolkodáshoz, a kultúrához és az információhoz való szabad és korlátlan hozzáféréstől.

A közkönyvtár a tudás helyben elérhető kapujaként az élethosszig tartó tanulás, az önálló döntéshozatal, továbbá az egyén és a társadalmi csoportok kulturális fejlődésének lényegi feltétele. Szilárd alapot teremt az egészséges tudásalapú társadalomhoz, kereskedelemi, technológiai vagy jogi akadályok nélküli hozzáférést biztosítva a tudás minden formájához, lehetővé téve a tudás létrehozását és megosztását, beleértve a tudományos igényű és helyi vonatkozású ismereteket is.

A könyvtárak minden országban, a fejlődő világban pedig különösen, segítenek a lehető legtöbb ember számára biztosítani a tanulóhoz való jogot, valamint a tudásalapú társadalomban, illetve a közösség kulturális életében való részvételét.

E Nyilatkozattal az UNESCO azon meggyőződésének ad hangot, amely szerint a közkönyvtár a tanulás, a kultúra, az elfogadás és a tájékozódás hajtóerejeként létfontosságú szereplője a fenntartható fejlődésnek, valamint támogatja a belső béke beteljesülését és a szellemi gazdagodást az egyes egyének szemléletének formálásával.

Az UNESCO ezért ösztönzi az egyes nemzeti kormányokat és önkormányzatokat, hogy aktív közreműködésükkel támogassák a közkönyvtárak fejlesztését.

A közkönyvtár

A közkönyvtár helyi információs központként működik, és mindenféle tudást és információt könnyen hozzáférhetővé tesz használói számára. A tudásalapú társadalmak létfontosságú alkotóelemeiként folyamatosan alkalmazkodik a kommunikáció új eszközeihez, hogy mindenkit megszólítva teljesítse az információhoz való egyetemes hozzáférés biztosításának és egyszerű felhasználásának feladatait. Nyilvánosan elérhető teret biztosít a tudás előállításához, az információ és a kultúra átadásához, továbbá az állampolgárok kezdeményezte tevékenységek népszerűsítéséhez.

A könyvtárak közösséget teremtőként proaktív módon veszik fel a kapcsolatot új célközönségekkel, és a rájuk való hatékony odafigyeléssel tervezik meg a helyi igényeket kielégítő szolgáltatásaikat, ezáltal hozzájárulva

ALAP: IFLA-UNESCO KÖZKÖNYVTÁRI NYILATKOZAT (2022)

A közkönyvtár a tudás helyben elérhető kapujaként az élethosszig tartó tanulás, az önálló döntéshozatal, továbbá az egyén és a társadalmi csoportok kulturális fejlődésének lényegi feltétele.

Szilárd alapot teremt az egészséges tudásalapú társadalomhoz

- Helyi információs központként működik
- Információt és tudást közvetít
- Teret biztosít
- Mindenkit megszólít
- Partnerkapcsolatokat alakít ki
- Közösségeket terem

KÖZKÖNYVTÁRI STRATÉGIÁK

Alap:

- ❑ a könyvtár által szolgált helyi közösség, illetve annak igényei, szükségletei, elvárásai, fejlődése, és jóléte

További hangsúlyok:

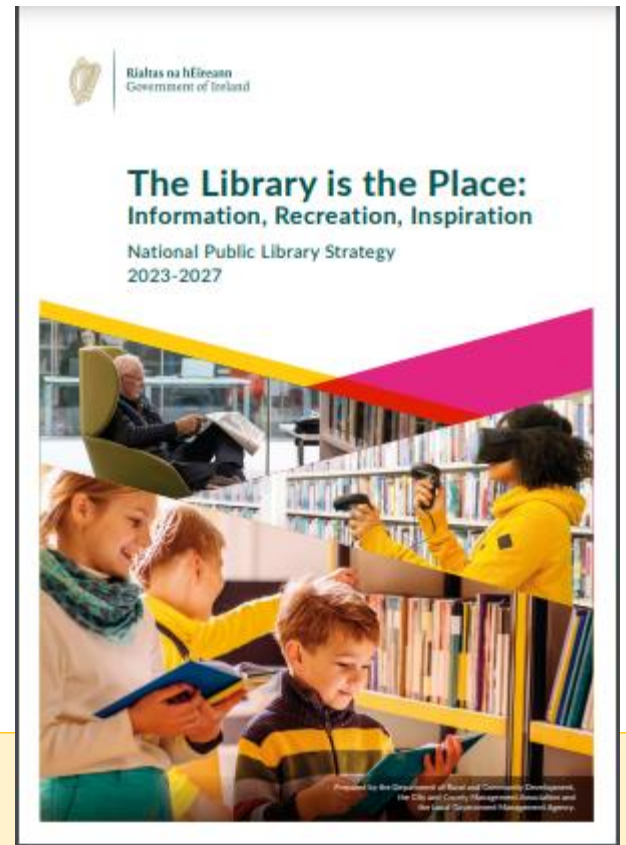
- ❑ oktatást, képzést, élethosszig tartó tanulást segítő funkció;
- ❑ közösségépítő és közösségfejlesztő szerep;
- ❑ a fenntarthatóság és az élhető város szempontrendszer;
- ❑ az intelligens eszközök, megoldások alkalmazása;
- ❑ hogyan tud a könyvtár működésével, szolgáltatásaival hozzájárulni a város fejlődéséhez, a városlakók jólétéhez és jóllétéhez

NATIONAL LIBRARY STRATEGY

ÍRORSZÁG ÚJ 5 ÉVES KÖZKÖNYVTÁRI STRATÉGIÁJA

Cél: a nyilvános könyvtári szolgáltatások megerősítése és hatékonyabbá tétele.

Minden könyvtár többcélú szociális és oktatási térré váljon, és minden korosztályt, a közösség minden tagját képes legyen szolgálni.

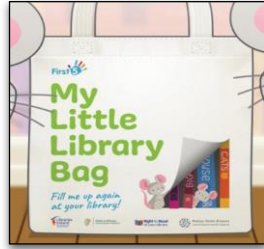
3 stratégiai célterület mentén 66 konkrét intézkedés

Megvalósítására 550 ezer euró állami támogatás.

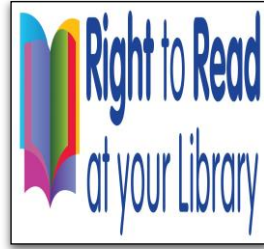
OUR PUBLIC LIBRARIES 2022 - PROJEKTEK

Keep Well kampány minden ír olvasson február 25-én – Írország Olvas Nap cél az olvasás és a könyvtárak népszerűsítése országos médiakampány könyvtárosok könyvajánlói

korai nyelvi és olvasásfejlesztés támogatása könyvtárhasználat promóciója könyvtári szolgáltatások a korai fejlesztő központokban könyvcsomagok – védőnők, fejlesztők, gyerekek 22.900 új 4-5 éves – a korosztály 63%-a könyvtártag

2017-től az olvasás és a műveltség támogatására programok gyerekeknek és családoknak, szolgáltatások az iskoláknak 2022-ben 56 ezer gyerek a Summer Stars programon

2014-től könyvtári szolgáltatások tagoknak minden nap 8:00-22:00 16 település 31 könyvtárban jelentős forgalomnövekedés – különösen a 35-55 évesek között és hétvégéken

nemzeti egészség és jóllét-fejlesztő program részeként 30 település 330 könyvtárban dokumentum leválogatások, programok, könyvtári koordinátorok könyvtár = elérhető és megbízható eü információs források

speciális bútorok, kölcsönözhető eszközök és játékok, helyek és programok a könyvtárakban autizmus spektrum zavaros gyerekeknek, családoknak, felnőtteknek

OUR PUBLIC LIBRARIES 2022 - PROJEKTEK

2019. január 1-től a kölcsönzési és késedelmi díjak eltörlése valamennyi közkönyvtárban

Új országos Library Management System bevezetése

E-könyv és e-audiokönyv kölcsönzése és online források hozzáférése – jelentős növekedés

2021-től pilot projektként 10 könyvtárban 8x3 órás workshop – Design Thinking & User-Centered Experience

Keep it all kampány

minden ír olvasson

február 25-én

Írország Olvasási

cél az olvasás

könyvtárak

népszerűsítése

országos

médiakampány

könyvtárosok

könyvajánlói

korai nyelvi és

korai fejlesztő

központokban

könyvcsomagok –

védőnők, fejlesztők,

gyerekek

22.900 új 4-5 éves –

a korosztály 63%-a

könyvtártag

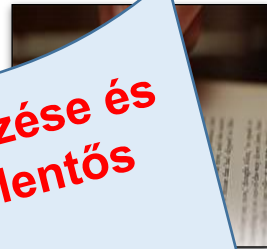
2017-től

iskoláknak

2022-ben 56 ezer

gyerek a Summer

Stars programon

szolgáltatások

agoknak minden

nap 8:00-22:00

16 településen

könyvtárak

jele

forgalom

– különösen

évesek között

hétfőig

és jönet-rejesztő

program részeként

30 telenülés 330

eszközök

könyvtár = elérhető

és megbízható eü

információs források

és bútorok,

kölcsönözhető

eszközök

és

családoknak,

felnőtteknek

STRATÉGIAI TERÜLETEK

Marketing

1. Központban az olvasás és a műveltség
2. Könyvtár mindenkinek
3. Életre szóló készségek

1. A könyvtárak mint közösségi központok
2. Épületek
3. Fenntarthatóság és klímavédelmi akciók

Emberek

Terek

Kapcsolatok

Adatok és felhasználó
központú Service Design

1. Digitális ajánlat
2. Kultúra
3. Határokon átnyúló és nemzetek közötti együttműködés

Könyvtári személyzet

Emberek	Terek	Kapcsolatok
Right to Read program folytatása; Ireland Reads-hez csatlakozó könyvtár számának növelése	Könyvtárak mint találkozó, tanuló és társadalmi terek fejlesztése felhasználó központú módon (DT)	Library Management System továbbfejlesztése
Minden könyvtárhasználónak legyen lehetősége egy könyvklubhoz csatlakozni	Épületek: új szabványok és benchmark kidolgozása	Katalógushoz és digitális forrásokhoz hozzáférést segítő alkalmazás fejlesztése
Növekedjen az ír nyelvű dokumentumok és szolgáltatások száma.	Épületek: támogassák a helyi klímavédelmi célokat és a fenntartható fejlődést (könyvtári járművek is)	Új média műveltségi program kidolgozása 2023 végére (könyvtárosoknak & használóknak)
My Open Library hálózat működésének elemzése; további könyvtárak bekapcsolása.		Gigabit Libraries program 2025-re (szupergyors)
Mobil könyvtári szolgáltatás és digitális szolgáltatások fejlesztése (földrajzi és egyéb okból akadályozottak számára)		Nemzetközi együttműködés keretében könyvtárvezetői képzési programot dolgoznak ki

Skills for Life

oktatási ernyőprogram indítása 2024 végére: digitális képességek, pénzügyi, üzleti és munkaügyi ismeretek, média műveltség, egészségmegőrzés, környezetvédelem, fenntarthatóság

A KÖZKÖNYVTÁR HÍD...

az információhoz, a kultúrához, a kulturális örökséghez

a hátrányos helyzetűek, a marginalizálódottak és a lehetőségek között

a digitálisan lemaradottak és a korszerű technológia között

a kreativitáshoz és az önkifejezéshez

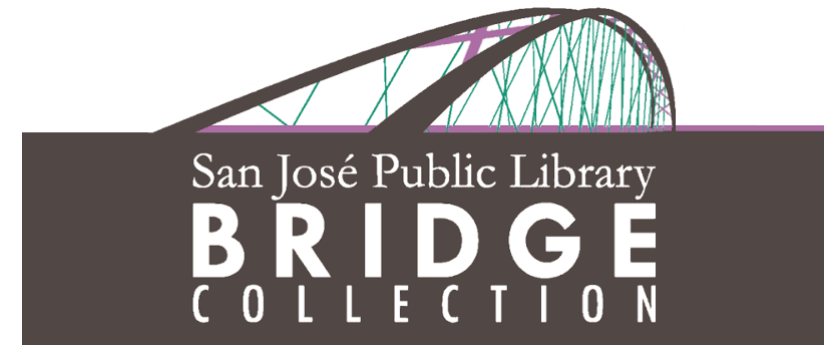
ember és ember, ember és közösség között

más kulturális intézményekhez

**a tudomány és az állampolgár között – közösségi tudomány
(Citizen Science)**

„HÍDKÖNYVTÁRAK” KONCEPCIÓ, SAN JOSÉ PUBLIC LIBRARY

- ❑ 24 fiókkönyvtár San José városában – a földrajzi korlátok korlátozzák a lakosok hozzáférését a könyvtári szolgáltatásokhoz
- ❑ megoldás: „hídkönyvtárak” koncepció
  - ❑ a könyvtárhasználat akadályainak felszámolása
  - ❑ kapcsolatteremtés a közösséggel & a könyvtár promóciója
  - ❑ hozzáférés biztosítása a közösségi igényeknek és szükségleteknek megfelelő dokumentumokhoz, technológiához és programokhoz
  - ❑ az írástudás és az élethosszig tartó tanulás támogatása
  - ❑ partnerségek erősítése, új innovatív szolgáltatások fejlesztése és külső erőforrások bevonása
- ❑ **Bridge Collection modell:** hozzáférés könyvekhez, programokhoz és információs forrásokhoz a családsegítő központokban
  - ❑ könyvtári tagság nélkül, teljesen díjmentesen kölcsönözhető letéti állományok
  - ❑ meseolvasás, gyerekfoglalkozások
- ❑ **Tech Bridge modell:** hozzáférés a technológiához egy hajléktalanszállón; a könyvtári személyzet oktatást biztosít

<https://www.sjpl.org/bridge/>

A KÖNYVTÁR MINT HÍD A DIGITÁLIS SZAKADÉK ÁTHIDALÁSÁBAN

„A világ egyre inkább digitálisan függővé válik, (ugyanakkor) a világ népességének csaknem fele, 3,7 milliárd ember, többségük nő, s legtöbbször a fejlődő országokban él, még mindig offline.”

Amina Mohammed,
az ENSZ főtitkár-helyettese, 2021

- ❑ a digitális megosztottság a fejlett országokban is (USA, Kanada) fennáll - ld. alacsony jövedelműek, idősek, vidéki, rosszul ellátott közösségek
- ❑ megoldás: a helyi könyvtár
  1. **ingyenes internet-hozzáférés, WiFi hotspotok – kölcsönözhetően is**
    - ❑ különösen a pandémia idején; partnerségben
    - ❑ technikai támogatás és digitális készségekkel kapcsolatos segítség telefonon
    - ❑ személyes workshopok online formába adaptálása
  2. **digitális forrásokhoz való hozzáférés**
    - ❑ e-könyvek, hangoskönyvek, online adatbázisok, digitális hírplatformok
    - ❑ laptopok, táblagépek kölcsönzése (diákok, álláskeresők)
  3. **digitális írástudás & internetbiztonság**
    - ❑ vö. idősek és fiatalok – egymás segítése
    - ❑ digitális írástudás-fejlesztő programok és személyre szabott segítség
  4. **digitális jártasság és médiaműveltség szoros kapcsolata**
    - ❑ idősek különösen veszélyben – álhírek, csalások
    - ❑ MediaWise for Seniors program (Stanford)

KÖZÖSSÉGI TUDOMÁNY - CITIZEN SCIENCE

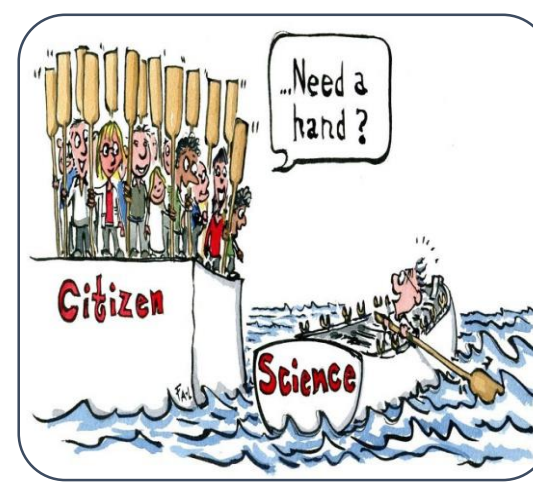
Európai Bizottság

- A nyilvánosság részvétele a tudományos kutatási tevékenységekben, amikor az állampolgárok aktívan hozzájárulnak a tudományhoz szellemi erőfeszítéseikkel, a környezetük ismeretével, vagy eszközeikkel és erőforrásaikkal.

LIBER

- Citizen Science Working Group (2019. március)
- Ajánlások és segítségnyújtás az európai szak- és egyetemi könyvtárak számára

IFLA

- a könyvtárak hogyan segíthetik a kutatókat, biztosíthatnak infrastruktúrát és vonhatják be a nyilvánosságot

Citizen Science in Action projekt

- Barcelona, 2019
- Játékok a lakhatásért c. kutatási projekt
- közben megismerni, elsajátítani a CS módszertanát

CITIZEN SCIENCE AT YOUR LIBRARY

❑ Libraries as Community Hubs for Citizen Science (2017-)

- ❑ Arizona State University & SciStarter online Citizen Science projektplatform együttműködése a Phoenix körzetében működő könyvtárak és könyvtárhasználók egy kis csoportjával
- ❑ 2021-től országos, majd világméretű program
- ❑ cél, hogy a könyvtári szakembereket felruházza azokkal az eszközökkel, ismeretekkel és készségekkel, amelyekre szükségük van ahhoz, hogy a közkönyvtárakba bevezessék a közösségi tudományt

❑ Citizen & Community Science Library Network – Európa is

❑ Alapismeretek, további források

- ❑ Mi a közösségi tudomány? Ki és hogyan lehet citizen science kutató? Hogyan lehet bekapcsolódni egy projekbe?

❑ Citizen Science Kits

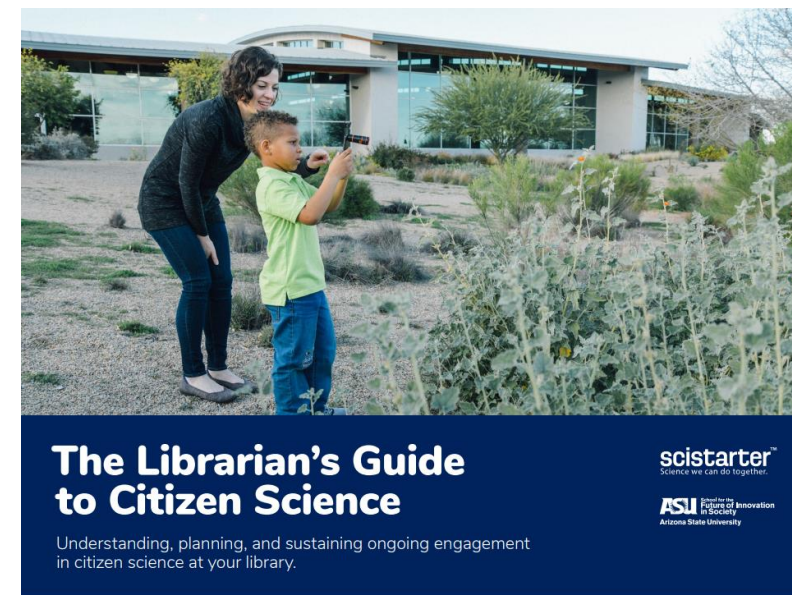
- ❑ minden egy készletben, amire egy adatgyűjtéshez szükség lehet

❑ Információk könyvtáraknak

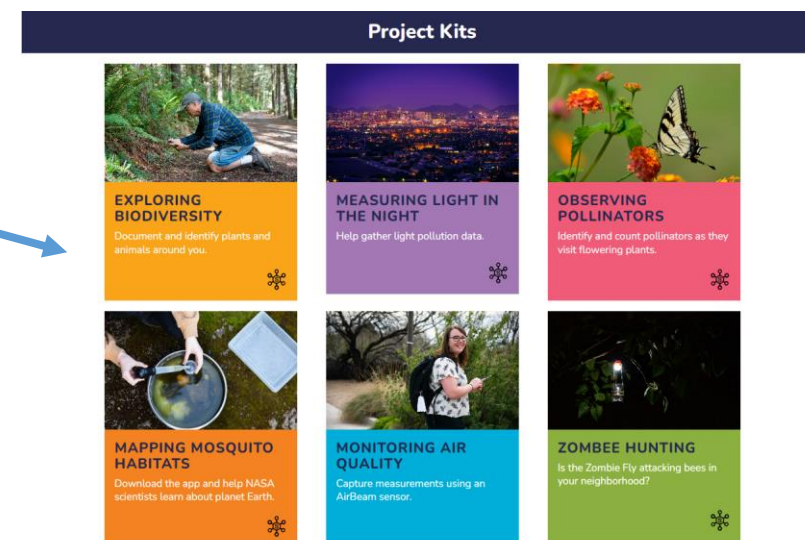
- ❑ tudnivalók, bekapcsolódás, webináriumok, segédletek, promóciós anyagok

❑ Citizen Science Day – április 13.

- ❑ online és személyes tevékenységek;
- ❑ ösztönözzék a könyvtárhasználókat, hogy vegyenek részt CS projektekben

<https://scistarter.org/library>

A KÖNYV: HÍD

Emberek, gondolatok és kultúrák találkozása és összekötése téren és időn keresztül

BUDAPEST

A könyvtárak hidak.

Összekötő hidak, amelyek biztosítják és segítik a nyílt, semleges és ingyenes hozzáférést az információhoz mindenki számára.

Kapcsolódási hidak, amelyek sokszínű, biztonságos és befogadó helyet teremtenek mindenki számára a találkozásra és az összejövételre.

Köszönöm a figyelmet.